

RUBER ESTATE V AB

ARTSKYDDSDUTREDNING

Saltvik, Härnösands kommun, Västernorrlands län

2025-06-30

Uppdragsinformation

Uppdragsnamn Artskyddsutredning Härnösand
Uppdragsnummer 10383617
Datum 2025-06-30
Datum för slutversion

Kund

Ruber Estate V AB
Org nr: 559336-5991

Konsult

WSP
WSP Sverige AB
Org nr: 556057-4880
wsp.com

Kontaktperson

Andreas Skoog, uppdragsansvarig
010-7211707
andreas.skoog@wsp.com

Övriga medverkande

Patranit Kwanruen – Rapportskrivning och bedömningar

Pernilla Vesterberg – Kvalitetsgranskning

Omslagsbild: Fläcknycklar från Saltvik, Härnösands kommun. Foto taget av Härnösands kommun 2024.

Sammanfattning

WSP Sverige AB har på uppdrag av Ruber Estate V AB gjort en artskyddsutredning inför upprättande av en detaljplan för ett detaljhandelsområde på fastigheterna Saltvik 2:35, 2:23, 2:43, 2:22 och 2:29. En naturvärdesinventering har tidigare genomförts (Härnösands kommun, 2024) samt en groddjursinventering (Calluna AB, 2021). Under naturvärdesinventeringen påträffades drygt 100 fläcknycklar och en individ av vanlig groda i området. Båda arterna är skyddade enligt artskyddsförordningen. Båda arterna bedöms vara relativt vanliga regionalt och lokalt. Även om enstaka individer påverkas negativt eller försvinner på grund av den planerad exploateringen bedöms det inte kunna påverka arternas möjlighet att upprätthålla gynnsam bevarandestatus regionalt och/eller lokalt. WSP bedömer att området inte hyser förutsättningar för lekvatten eller övervintringsområde för vanlig groda.

Utifrån resultat av genomförd naturvärdesinventering och artskyddsutredning bedömer WSP Sverige AB att den planerade verksamheten inte kommer påverka gynnsam bevarandestatus negativt för någon av de påträffade arterna som enligt Artportalen (under 2000–2025) observerats i närområdet.

Förbuden enligt 4 och 8 §§ artskyddsförordningen bedöms därmed inte aktualiseras och det bedöms därmed inte finnas behov av dispens (från förbuden). Den beskrivning av området som redogörs för i NVI samt kända uppgifter om förekommande arter bedöms också ge en representativ bild av förekommande arter i området, vilket ger att en fördjupad artinventering inte bedöms vara nödvändig.

Innehåll

1	INLEDNING	4
1.1	LAGRUM	4
1.1.1	<i>Dispens</i>	5
2	METODIK	7
2.1	UNDERLAG OCH RESULTAT FRÅN UTFÖRD NATURVÄRDESDINVENTERING	7
2.2	KÄLLOR	7
2.3	ARTSKYDDSDINVENTERING	7
3	OMRÅDESBESKRIVNING	8
3.1	FÖRE EXPLOATERING	10
3.2	EFTER EXPLOATERING	10
4	BESKRIVNING OCH BEDÖMNING AV ARTER I OMRÅDET	11
4.1	FLÄCKNYCKLAR	11
4.1.1	<i>Artens skydd</i>	11
4.1.2	<i>Utbredning och bevarandestatus</i>	11
4.1.3	<i>Förutsättningar för fläcknycklar inom det aktuella området</i>	12
4.1.4	<i>Konsekvenser av den planerade verksamheten</i>	12
4.1.5	<i>Bedömning av påverkan på bevarandestatus lokalt och regionalt</i>	13
4.2	VANLIG GRODA	13
4.2.1	<i>Artens skydd</i>	13
4.2.2	<i>Utbredning och bevarandestatus</i>	13
4.2.3	<i>Förutsättningar för vanlig groda inom det aktuella området</i>	14
4.2.4	<i>Konsekvenser av den planerade verksamheten</i>	14
4.2.5	<i>Rekommenderade skyddsåtgärder</i>	15
5	SAMMANTAGEN BEDÖMNING	15
6	REFERENSER	16

1 INLEDNING

WSP Sverige AB har på uppdrag av Ruber Estate V AB utfört en artskyddsutredning inför upprättande av detaljplan för Saltvik 2:35, 2:23, 2:43, 2:22 och 2:29, Härnösands kommun, Västernorrlands län. Detaljplanens syfte är att möjliggöra för byggnation för detaljhandelsområde.

Syftet med artskyddsutredningen är att beskriva konsekvenser av planläggningen och den tänkta exploateringen för fridlysta arter inom området, som tidigare har observerats vid utförd naturvärdesinventering i området.

1.1 LAGRUM

Artskyddsförordningen (2007:845) reglerar skydd av arter i Sverige för att säkra bevarande av fridlysta arter. Förordningen är meddelad med stöd av 8 kap. miljöbalken, som bemyndigar regeringen eller den myndighet som regeringen förordnar att fastställa olika föreskrifter rörande artskydd. Genom artskyddsförordningen så implementeras artikel 5 i fågeldirektivet och artikel 12 i art- och habitatdirektivet i svensk rätt.

4 § Förbud gällande vilda fåglar

Fridlysningen av djur som är skyddade av EU:s fågeldirektiv (artikel 5 a-d) och art- och habitatdirektiv (artikel 12 a-c) regleras i artskyddsförordningen § 4. Från och med oktober 2022 skiljer sig skyddet i 4 § mellan fåglar, vilket ännu regleras i 4 §, och vilda djur som markerats med N i artskyddsförordningens bilaga 1, vilka regleras i 4 a §. För vilda fåglar är det förbjudet att avsiktligt fånga eller döda vilda fåglar, avsiktligt förstöra eller skada vilda fåglars bon eller ägg, bortföra fåglars bon och att samla in vilda fåglars ägg, även om de är tomma. Skyddet innebär även förbud mot att avsiktligt störa vilda fåglar, särskilt under deras häcknings- och uppfödningssperiod, om inte störningen saknar betydelse för att bibehålla populationen av fågelarten på en tillfredsställande nivå, särskilt utifrån ekologiska, vetenskapliga och kulturella behov, eller för att återupprätta populationen till den nivån.

4 a § Förbud gällande andra vilda djur än fåglar

För andra vilda djur än fåglar som markerats med N i artskyddsförordningens bilaga 1 är det enligt 4 a § förbjudet att avsiktligt fånga eller döda djur, störa djur (särskilt under parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder) samt att förstöra eller samla in ägg i naturen. Skyddet innebär även förbud mot att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplats, vilket gäller oavsett avsikten. Förbudet gäller alla levnadsstadier hos djuren. Begreppet fortplantningsområde eller viloplats är inte definierat mer än i generella termer. Skyddet gäller hela året, även då djuren inte uppehåller sig på platserna, så länge området uppnår en viss kvalitet och nyttjas med en viss regelbundenhet. Det kan för vissa arter vara tydligt vad som avses fortplantningsområde, medan det för andra arter inte går att avgränsa något område.

5 § Förbud gällande andra vilda djur än fåglar

För vilt levande djurarter listade i bilaga 1 till förordningen gäller enligt 5 § att det är förbjudet att fånga in eller döda arter genom metoder som inte är selektiva och som lokalt kan medföra att populationen av arten försvinner eller utsätts för en allvarlig störning. Vidare får fångst eller dödande inte ske från motorfordon i rörelse eller från flygplan.

6 § Förbud gällande grod- och kräldjur

För vilt levande kräldjur, groddjur och ryggradslösa djur listade i bilaga 2 till förordningen gäller enligt 6 § att vuxna djur, deras ägg, rom, larver eller bon varken får dödas, skadas eller samlas in. Förbudet kan omfatta vissa delar av landet eller hela Sverige.

Vissa grod- och kräldjur, till exempel större vattensalamander och åkergröda, omfattas i stället av förbuden i 4 §

8 § Förbud gällande kärlväxter, mossor, lavar, svampar och alger

Enligt 8 § är det i fråga om de vilt levande kärlväxter, mossor, lavar, svampar och alger som anges i bilaga 2 till förordningen förbjudet att plocka, gräva upp eller på annat sätt ta bort eller skada individer av växterna, samt att ta bort eller skada frön eller andra delar. Även åtgärder som indirekt kan skada arten till exempel förändrade hydrologiska förhållandena på artens växtplats kan enligt Naturvårdsverkets handbok (Naturvårdsverket, 2009) anses komma i konflikt med artskyddet.

9 § Förbud gällande kärlväxter, mossor, lavar, svampar och alger

Enligt 9 § är det förbjudet att gräva eller dra upp exemplar av växter med rötterna, och plocka eller på annat sätt samla in exemplar av växter för försäljning eller andra kommersiella ändamål.

Aktualisering av förbuden i 8-9 §§

Ovan redogörs för att det är förbjudet att skada och/eller gräva upp växter skyddade enligt 8-9 §§. Däremot bör inte förbudet i § 8 nödvändigtvis aktualiseras om arten är livskraftig (LC), skadan inte påverkar artens bevarandestatus negativt och om de skadande åtgärderna är en konsekvens av det faktiska syftet av exploateringen. Detta specificeras i Mark- och miljööverdomstolens dom, MÖD 2016:1 samt PM från Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen (Naturvårdsverket & Skogsstyrelsen, 2017). De bedömer även att motsvarande även gäller 6 och 9 §§ artskyddsförordningen.

Resonemanget om åtgärdens syfte och skada av fridlysta växter redogörs här för denna specifika rapport. Det är förbjudet att skada eller gräva upp växter skyddade enligt § 8 eller § 9 punkt 1. Artskyddsförordningen är inte en lag och därför finns ingen tillgänglig proposition för tolkning av förbudet. Däremot är det tydligt att flera växter i bilaga 2 är attraktiva, och mest utsatta, för insamling till rekreation eller matlagning.

Även om förbudet att skada eller gräva upp individer gäller oavsett om åtgärden är avsiktlig eller ej så behöver åtgärdens syfte vägas in i bedömningen. Bedömningen av en arts bevarandestatus bör göras med hänsyn till faktorer som är specifika för arten så som dess spridningsbenägenhet samt förhållandena i det aktuella området. Därtill även konsekvenserna för den lokala populationen i området och artens regionala status. Om en art är livskraftig (LC) och åtgärden varken riskerar påverka lokal eller nationell bevarandestatus negativt bör det ske en bedömning av huruvida skyddet skall aktualiseras eller inte. Om skadan (till exempel förstöra biotopen) eller uppgrävningen (till exempel avbaning av ett område) inte är själva syftet med åtgärden, utan en konsekvens av åtgärden, bör skyddet därför inte nödvändigtvis aktualiseras. Men denna bedömning behöver göras i varje enskilt fall. Det kan vara nödvändigt med försiktighetsmått för att en verksamhet skall bli tillåtlig. Syftet med artskyddet är att bevara arten (artens populationer) och det är därför inte nödvändigtvis skäligt att förbudet aktualiseras i enskilda fall, samtidigt som syftet med artskyddet kan upprätthållas.

1.1.1 Dispens

Om en åtgärd påverkar en art på ett sådant sätt att det strider mot förbuden i artskyddsförordningen behöver verksamhetsutövaren erhålla en dispens från detta förbud. En dispens prövas av Länsstyrelsen efter ansökan. Länsstyrelsen får bevilja dispens från förbuden i 4, 5 och 7 §§ om flera av följande kriterier uppfyllas, vilket preciseras i 14 §:

1. det finns ingen annan lämplig lösning,
2. dispensen inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde, och

3. dispensen behövs

- a. för att skydda vilda djur eller växter eller bevara livsmiljöer för sådana djur eller växter, Artskyddsutredning Överby-Beckomberga | 10
 - b. för att undvika allvarlig skada, särskilt på gröda, boskap, skog, fiske, vatten eller annan egendom,
 - c. av hänsyn till allmän hälsa och säkerhet eller av andra tvingande skäl som har ett allt överskuggande allmänintresse,
 - d. för forsknings- eller utbildningsändamål,
 - e. för återinplantering eller återinförsel av arten,
 - f. för den uppfödning av en djurart eller den artificiella förökning av en växtart som krävs för återinplantering eller återinförsel enligt
- e, eller
- g. för att under strängt kontrollerade förhållanden selektivt och i liten omfattning tillåta insamling och förvaring av vissa exemplar i en liten mängd.

Dispensutrymmet är mycket begränsat men tillräckliga skyddsåtgärder kan medföra att konflikt med artskyddet undviks. Det ska vara tydligt och säkerställt att angivna skyddsåtgärder verkligen fungerar, är genomförbara och har vetenskaplig grund. Det åligger verksamhetsutövaren att visa detta. Det finns annars en risk att dispens nekas med hänvisning till försiktighetsprincipen. Om skyddsåtgärderna inte räcker för att undvika att konflikt med artskyddet krävs dispens från förbudet för respektive art. Kraven är högre för arter som inte har en gynnsam bevarandestatus. Om en artskyddsdispens medges får denna villkoras med kompensationsåtgärder. Kompensationsåtgärder krävs ofta om skada bedöms uppstå.

En arts bevarandestatus anses gynnsam när:

- uppgifter om den berörda artens populationsutveckling visar att arten på lång sikt kommer att förbli en livskraftig del av sin livsmiljö,
- artens naturliga eller hävdbetingade utbredningsområde varken minskar eller sannolikt kommer att minska inom en överskådlig framtid, och
- det sannolikt kommer fortsätta finnas en tillräckligt stor livsmiljö för att artens populationer ska bibehållas på lång sikt.

Länsstyrelsen får enligt § 15 bevilja dispens från förbuden i 6, 8 och 9 §§ om det inte finns någon annan lämplig lösning och dispensen inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde.

2 METODIK

2.1 UNDERLAG OCH RESULTAT FRÅN UTFÖRD NATURVÄRDESinVENTERING

I juni 2024, utfördes en naturvärdesinventering på fastigheterna Saltvik 2:35, 2:23, 2:43, 2:22 och 2:29 av Härnösands kommun. Syftet med inventeringen var att utreda naturmiljön i området inför en detaljplan under framtagande för handel i området. Under fältbesöket identifierades förekomster av fläckknycklar och en brunroda.

Det har även utförts en groddjursinventering i närheten av det aktuella området. Calluna AB utförde en fördjupad artinventering av grodor under 2021, där det påträffades fyra adulta individer av vanlig groda, sju äggklumpar av vanlig groda och en juvenil vanlig groda. Dessa observationer påträffades på en opåverkad myr. I området identifierades och avgränsades öppna vattenspeglar och den opåverkade myren som lekvattnet. Det bedömdes även att det fanns lämpliga födosöksmiljöer, spridningsvägar och dagviloplatser i form av myrmarker och sumpskogar.

WSP har inte återbesökt platsen då det anses att underlaget är tillräckligt för att göra en bedömning.

2.2 KÄLLOR

Om inte annat anges har information om arterna, deras bevarandestatus, ekologi, habitatpreferenser mm inhämtats från artfakta.se (SLU, 2025).

2.3 ARTSKYDDsutREDNING

Med underlag från utförd NVI av Härnösands kommun har följande skrivbordsutredning gjorts. I utredningen ingår en bedömning av exploateringsområdets betydelse för de fynd av fläckknycklar och brunroda som gjorts inom området och huruvida den planerade exploateringen riskerar att påverka den lokala (eller regionala) bevarandestatusen för arterna negativt. WSP bedömer att brunrodan är av arten vanlig groda (baserat på foton) och benämns som vanlig groda i resten av rapporten.

För en mer detaljerad beskrivning av förhållanden som råder på fastigheterna Saltvik 2:35, 2:23, 2:43, 2:22 och 2:29 hänvisas till rapporten för utförd naturvärdesinventering (Härnösands kommun, 2024).

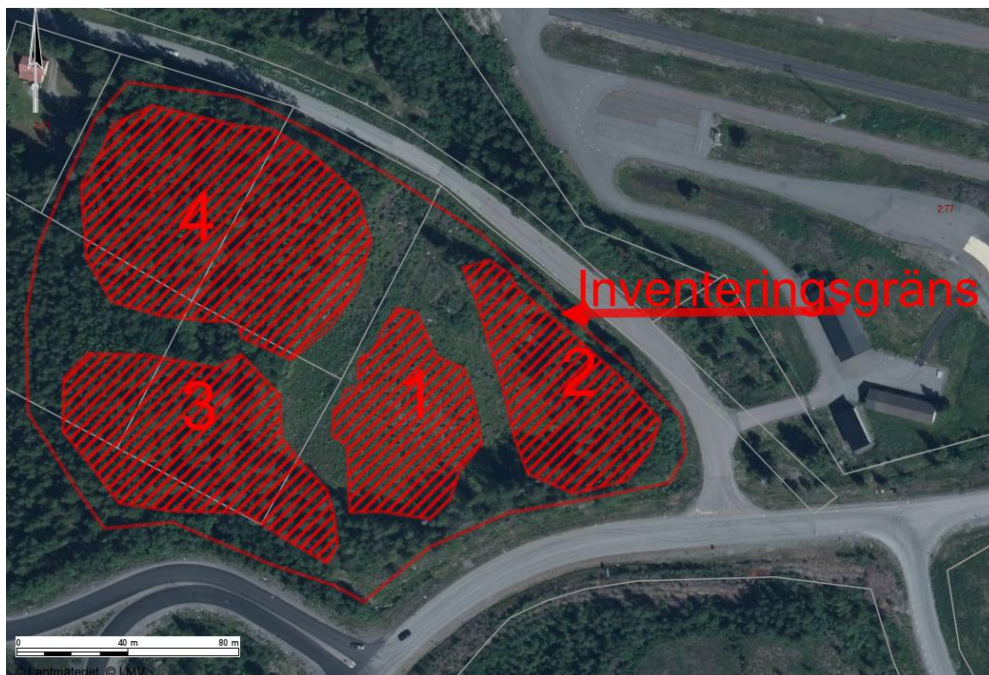
Artskyddsutredningen är avgränsad till detaljplaneområdet inom fastigheterna och det markanspråk som den planerade exploateringen kräver, samt angränsande områden med hänsyn till de arter som påträffats i området. För bedömning av bevarandestatus regionalt avses i denna utredning Ångermanland (se exempelvis Figur 3). För bedömning av bevarandestatus lokalt avses, om inte annat anges, området Saltvik (se exempelvis Figur 4).

3 OMRÅDESBESKRIVNING

Det aktuella planområdet ligger i Saltvik, Härnösands kommun. Området är ca 2 ha stort och består mestadels av blandskog med inslag av myrmark (Figur 1). Området är även till största del frisk med mindre områden som är frisk-fuktiga (Skogsstyrelsen, 2025). Under naturvärdesinventeringen delades området upp i fyra delar, se Figur 2.

Figur 1. Översiktskarta med beskrivning av karaktären i naturområdet.

Figur 2. Inventeringsområdet i Saltvik och de identifierade områdena 1-4.

Område 1

Området består av myrmark och här påträffades drygt 100 exemplar av orkidén fläcknycklar. Det växer även typiska arter som linnea, tuvull, rosling, vitmossor, björnmossa, hjortron, vide samt yngre björkar. Här påträffades även en individ av vanlig groda.

Område 2

Området består till största delen av yngre granskog, björk och gråal samt en markvegetation av majbräken, vitsippor, midsommarblomster och hallon. Vid de öppnare ytorna hittar man växter som teveronika, smörblomma, brudborste och lomme. Närmare myrmarken finns en hel del körsdador efter tidigare avverkning. Efter avverkningen har yngre träd som gran och björk etablerat sig med buskage av hallon och en del fläder.

Område 3

Den södra och sydvästra delen av området består av nyligen avverkad skog. Vid de fuktigare partierna på den tidigare avverkade delen växer en del triviala växtarter som skogsfräken, björnmossa, starr, blåbär, åkerbär och yngre aspar. Marken övergår längre mot E4:an av ett mycket tätt bestånd av yngre lövträd mestadels asp.

Närmare påfarten till E4 växer en blandskog av både äldre och yngre löv- och barrträd som björk och gran. På marken som är relativt artfattig växer mer triviala arter som smörblomma, brudborst, ormrot, ekbräken och trädgårdsväxten bergenia.

Från den tätare blandskogen övergår marken till att bli mer öppen och fuktig mot Hamnleden. På de torrare delarna växer hönsbär och skogsstjärna. Vid övergången från torrare mark till myrmark växer det skogsfräken, olika grässorter och ekorrbär.

Område 4

Väster om myrmarken finns ett flertal körspår där det samlas vatten. Det växer ridåer med gråalsbuskage och vid de öppnare delarna hittar man t ex kärtistel och skogsfräken.

Längre väster på fastighet Saltvik 2:22 växer en blandskog av granar och några äldre aspar. Skogen är relativt tät men vid öppna ytor kan man se att det tidigare funnit byggnader. Där återfinns en del trädgårdsväxter som bergenia samt ett mindre bestånd av den invasiva främmande arten blomsterlupin.

3.1 FÖRE EXPLOATERING

I nuläget är planområdet obebyggt och utgörs av en myr med omgivande blandskog med främst gran, björk, al och asp. Myren påvisar körskador på flera ställen efter tidigare avverkning.

3.2 EFTER EXPLOATERING

I det aktuella planområdet planeras det för byggnation av ett detaljhandelsområde som omfattar hela området.

4 BESKRIVNING OCH BEDÖMNING AV ARTER I OMRÅDET

4.1 FLÄCKNYCKLAR

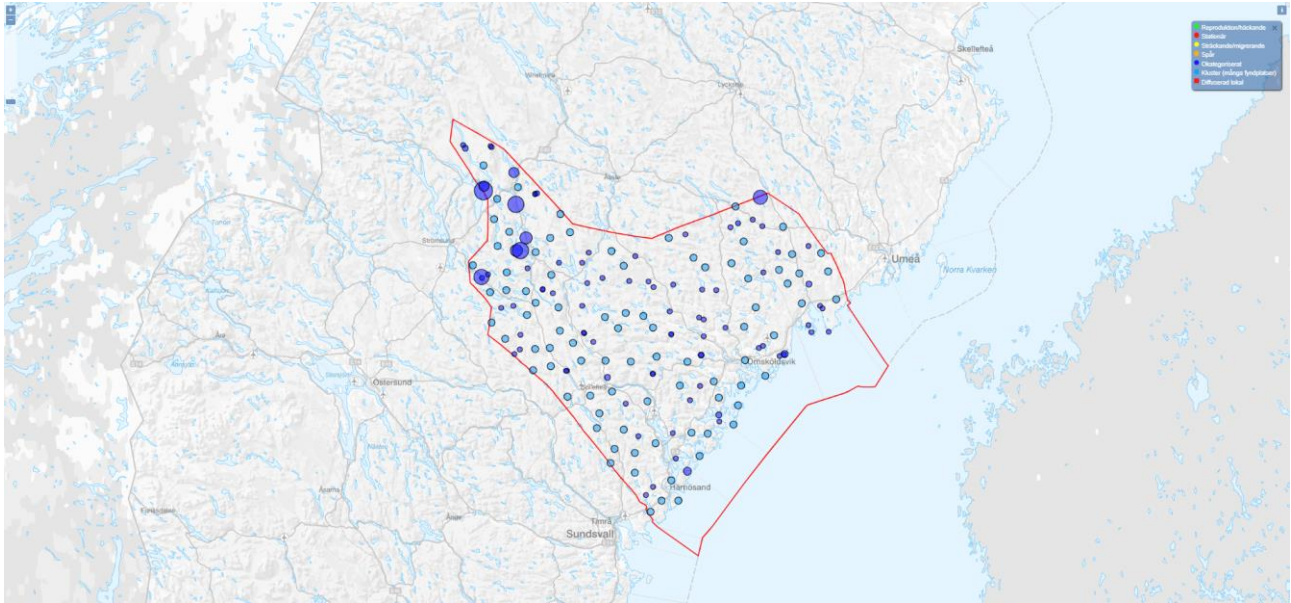
4.1.1 *Artens skydd*

Fläcknycklar tillhör familjen Orchidaceae. Samtliga arter i familjen Orchidaceae är fridlysta enligt § 8 i hela landet. Fläcknycklar är kategoriserad som Livskraftig (LC). Orkidéer har ofta mycket speciella krav på sin livsmiljö och många är därför hotade till följd av förändringar i miljön. Ett annat hot har utgjorts av att många av de ovanliga och tilltalande arterna har varit föremål för omfattande plockning eller grävts upp för försäljning (Naturvårdsverket 2009). Fläcknycklar bedöms vara så pass vanlig och den tillhör inte de mest uppseendeväckande orkidéerna och de har troligen därför inte samlats in i stor utsträckning

4.1.2 *Utbredning och bevarandestatus*

Fläcknycklar (*Dactylorhiza maculata*) är vanligt förekommande i Ångermanland och kan på lokaler där det finns förutsättning hittas i stora mängder. Enligt Artportalen är arten kopplad till en mängd olika biotoper såsom gräsmarker (fuktiga-blöta, trädbärande eller öppna), barrskogar, myrbiotoper (såväl kalkrika som kalkfattiga), löv-/barrblandskog och löv- eller ädellövskogar.

Sedan 2000 har, nationellt, omkring 42 000 observationer/fyndplatser rapporterats till Artdatabanken, varav cirka 2000 fyndplatser är från Ångermanland. Fyndplatserna i Ångermanland presenteras översiktligt i Figur 3 och på lokal nivå – området Saltvik i Figur 4. Fläcknycklar är klassificerad som Livskraftig (LC) nationellt. Att antalet fyndplatser är förhållandevis få regionalt i förhållande till antalet nationella fyndplatser bedöms kunna kopplas till att regionen har relativt vidsträckta områden där det inte rör sig så många människor (och de som rör sig inom områdena har kanske inte något intresse eller incitament för att rapportera in fynd).

4.1.3 Förutsättningar för fläcknycklar inom det aktuella området

På myrmarken påträffades drygt 100 exemplar av fläcknycklar. Utbredningen är begränsad till myrmarken i området, se Figur 1.

4.1.4 Konsekvenser av den planerade verksamheten

Den nuvarande planutformningen planerar att ta anspråk av hela myrmarken där det finns fläcknycklar. Därmed bedöms det att livsmiljön för arten kommer att försvinna och därmed innebär det en stor påverkan på samtliga individer.

4.1.5 Bedömning av påverkan på bevarandestatus lokalt och regionalt

Artens krav på livsmiljö bedöms vara relativt anspråkslösa och lämpliga livsmiljöer finns över stora delar av Ångermanland, vilket också antalet fynd signalerar (Figur 3). Arten har inte heller lika höga krav på specifika växtmiljöer som exempelvis vissa kalkkrävande orkidéer har. Det förefaller vara troligt att det relativt fåtaliga inrapporterade fynden är kopplat till att många områden är relativt otillgängliga.

Även om planförslaget skulle innebära att alla individer av fläckknycklar inom planområdet grävs bort vid exploatering/påverkas negativt bedöms förlusten i dagsläget sannolikt inte innebära någon betydande påverkan på den lokala populationens bevarandestatus. Detaljplanen bedöms följaktligen inte försvåra upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Orkidéer är fridlysta som grupp för att vissa av de mer uppseendeväckande arterna har varit utsatta för insamling och uppgrävning samt att vissa arter kräver väldigt specifika växtmiljöer.

Eftersom fläckknycklar och dess livsmiljö är vanligt förekommande regionalt, lokalt och nationellt bedöms den planerade verksamheten inte påverka eller försvåra upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde.

4.2 VANLIG GRODA

4.2.1 Artens skydd

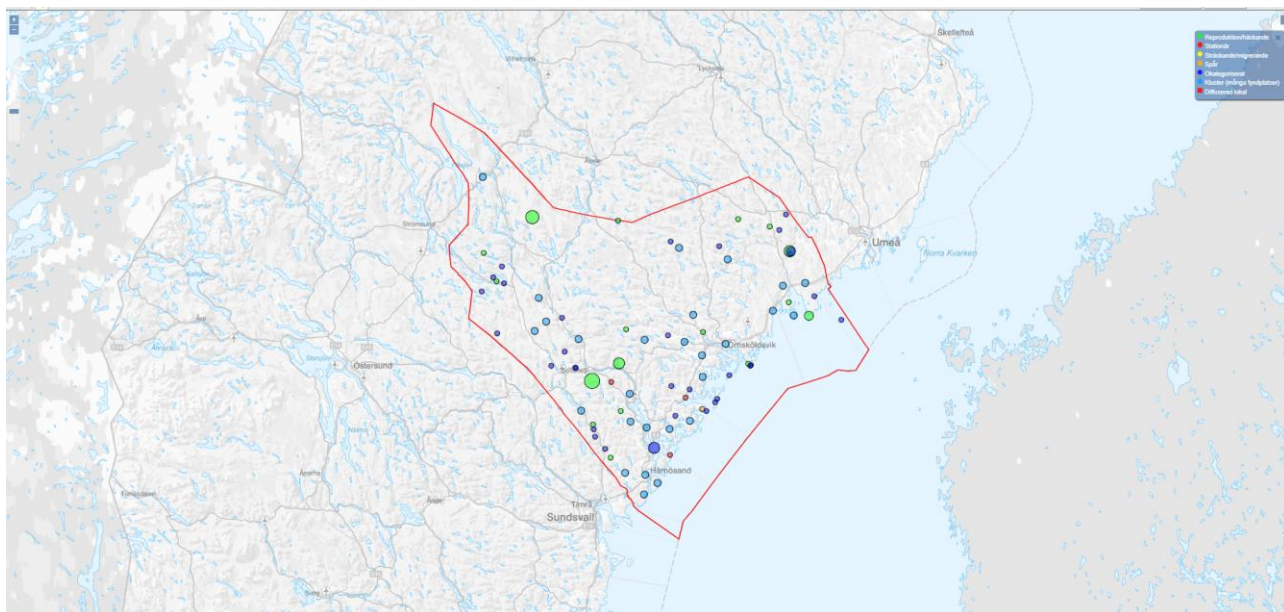
Vanlig groda (*Rana temporaria*) tillhör familjen *Rana*. Samtliga arter i familjen *Rana* är fridlysta enligt § 6 i hela landet och är kategoriserad som Livskraftig (LC). Vanlig groda är beroende av ett komplext småvattenlandskap. Detta innebär att rika akvatiska miljöer är sammanbundna med lövrika skogsmiljöer via spridningsvägar (Artfakta, 2024). Habitatförlust genom exempelvis avverkning och exploatering är ett stort hot mot groddjur, och förändringar i markanvändning de senaste hundra åren har påverkat groddjuren i Sverige negativt (Artdatabanken, 2015).

4.2.2 Utbredning och bevarandestatus

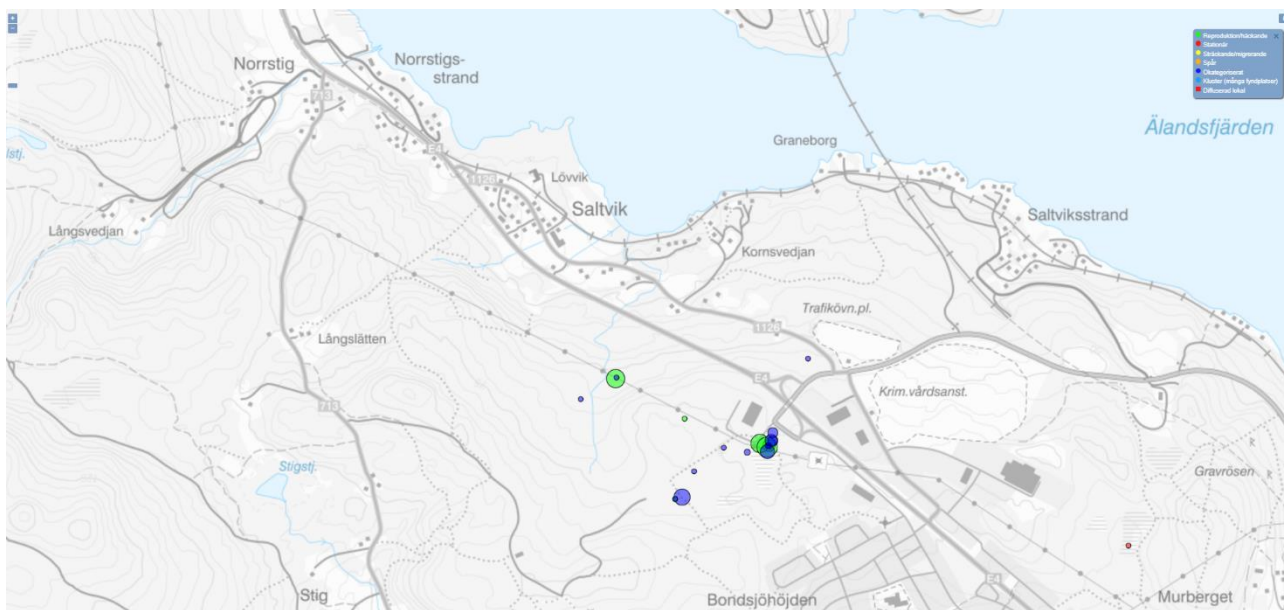
Vanlig groda är vanligt förekommande i Ångermanland. Likt fläckknycklar är vanlig groda kopplad till en mängd olika biotoper såsom gräsmarker (fuktiga-blöta, trädbärande eller öppna), barrskogar, myrbiotoper (såväl kalkrika som kalkfattiga), löv-/barrblandskog och löv. Brungrodor behöver tre typer av livsmiljöer: ett akvatiskt habitat för reproduktion och under yngelstadiet, ett övervintringshabitat och ett landhabitat för födosök (Södertörnsekologerna, 2008). Vanlig groda kan nyttja många slags landmiljöer som barr- och lövskogar eller ängsmiljöer.

Vanlig groda leker främst i fiskfria vatten, med undantag för vanlig padda som tolererar predation från fisk. Efter leken söker groddjuren föda på land och under september–oktober rör de sig mot sina övervintringsmiljöer. Övervintringsmiljöer är frostfria platser som håligheter under levande eller döda träd, stenblock eller lövhögar (Artdatabanken, 2015). Vanlig groda och åkergroda kan även övervintra i bottensediment i syrerikt vatten (Södertörnsekologerna, 2008).

Sedan 2000 har, nationellt, omkring 29 000 observationer/fyndplatser rapporterats till Artdatabanken, varav cirka 290 fyndplatser är från Ångermanland. Fyndplatserna i Ångermanland presenteras översiktligt i Figur 5 och på lokal nivå – området Saltvik i Figur 6. Likt fläckknycklar är antalet fyndplatser förhållandevis få regionalt i förhållande till antalet nationella fyndplatser bedöms kunna kopplas till att regionen har relativt vidsträckt områden där det inte rör sig så många människor (och de som rör sig inom områdena har kanske inte något intresse eller incitament för att rapportera in fynd).

Figur 5. Fynd av brungröda (*Rana*) i Ångermanland under åren 2000–2025 (utklipp från artportalen.se)

Figur 6 Fynd av brungröda (*Rana*) i Saltvik under åren 2000–2025 (utklipp från artportalen.se)

4.2.3 Förutsättningar för vanlig gröda inom det aktuella området

På myrmarken påträffades en individ av vanlig gröda. Utbredningen är begränsad till myrmarken i området, se Figur 1. WSP bedömer att området inte är optimalt som vare sig lekvatten eller övervintringsområde. Då arten är generalistisk i sitt val av livsmiljöer är det dock möjligt att mindre, tillfälliga vattenansamlingar som exempelvis vattenfyllda körspår, kan utgöra lekvatten.

4.2.4 Konsekvenser av den planerade verksamheten

Artens krav på livsmiljö bedöms vara relativt anspråkslösa och lämpliga livsmiljöer finns över stora delar av Ångermanland (Figur 5). Arten har inte heller lika höga krav på specifika livsmiljöer. Det troligt att det relativt fåtaliga inrapporterade fynden är kopplat till att många områden är relativt otillgängliga.

Även om planförslaget skulle innebära att livsmiljöerna inom planområdet grävs bort vid exploatering/påverkas negativt bedöms förlusten i dagsläget sannolikt inte innebära någon betydande påverkan på den lokala populationens bevarandestatus då det anses att området inte hyser goda förutsättningar som livsmiljö, lekvatten eller övervintringsområde. Detaljplanen bedöms följaktligen inte försvåra upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde.

Individer av och dess livsmiljö är vanligt förekommande regionalt, lokalt och nationellt bedöms den planerade verksamheten inte påverka eller försvåra upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde.

4.2.5 Rekommenderade skyddsåtgärder

För att undvika risk för negativ påverkan på enstaka individer av vanlig groda som potentiellt leker i mindre vattenansamlingar inom planområdet rekommenderas följande skyddsåtgärder:

Ett skyddsavstånd på 50 meter bör hållas till vattenansamlingar inom vilket inledande arbete såsom avverkning och markarbete bör undvikas under perioden april – juli då groddjur kan befinna sig i vattnet. Efter att arbetet har påbörjats i anslutning till potentiella vattenansamlingar bedöms det inte vara nödvändigt med fortsatta tidsrestriktioner under kommande säsonger. Detta då potentiella lekvatten inte längre kommer finnas kvar och individer troligen istället rört sig till andra områden.

5 SAMMANTAGEN BEDÖMNING

Utifrån resultatet av genomförd naturvärdesinventering och artskyddsutredning bedömer WSP Sverige AB att den planerade verksamheten inte kommer att påverka gynnsam bevarandestatus negativt för någon av de påträffade fläckknycklarna eller vanlig groda som enligt Artportalen (under perioden 2000–2025) observerats i området. Det bedöms att myren inte hyser goda förutsättningar som lekvatten för groddjur, då myren i det aktuella området saknar öppna vattenspeglar. Det går dock inte att utesluta att tillfälliga mindre vattenansamlingar i området nyttjas för lek av enstaka individer av arten. Området bedöms kunna nyttjas för födosök under sommarhalvåret. Det bedöms även att området har begränsade värden för övervintring då det utgörs av mänskligt påverkad skog med en begränsad mängd död ved. Det finns heller inga tecken på förekomst av blockig mark inom området.

Då vanlig groda är fridlyst enligt 6 § artskyddsförordningen är mycket vanligt förekommande och väldigt generalistiska i sina habitatval går det inte att utesluta risk för påverkan på enstaka individer. Försiktighetsprincipen ska alltid tillämpas och därmed rekommenderas att avverkning av träd i området utförs under vinterhalvåret då vanlig groda kan uppehålla sig i området, särskilt under vår, sommar och höst då vanlig groda är aktiv.

Detaljplanen bedöms inte ha någon påverkan på vanliga grodans nationella bevarandestatus och inte heller regional eller lokal påverkan om de föreslagna skyddsåtgärderna (se avsnitt 4.2.5) vidtas. Åtgärden bedöms inte kräva dispens från förbudet i artskyddsförordningen om de skyddsåtgärder som föreslagits följs.

Förbuden enligt 6 och 8 §§ artskyddsförordningen bedöms därmed inte aktualiseras och det bedöms därmed inte finnas behov av dispens (från förbuden).

6 REFERENSER

Webbsidor, karttjänster och öppna data

Artportalen: www.artportalen.se (besökt 2025-05-20)

Skogsstyrelsen, Öppna data <https://www.skogsstyrelsen.se/sjalvservice/karttjanster/geodatatjanster/oppna-data/> (besökt 2025-05-20)

SLU artfakta: <https://artfakta.se/artbestamning> (besökt 2025-05-20)

Litteratur

Calluna AB. 2021. *Inventering av groddjur vid Västra Saltvik – Härnösands kommun 2021*. Calluna AB.

Härnösands kommun. 2024. *Översiktlig naturvärdesinventering på Saltvik inför detaljplan på fastigheterna Saltvik 2:35, 2:23, 2:43, 2:22 och 2:29*. Härnösands kommun.

SLU Artdatabanken. 2020. *Rödlistade arter i Sverige 2020*. Artdatabanken SLU, Uppsala.

VI ÄR WSP

WSP är ett av världens ledande konsultbolag och rådgivare inom samhällsutveckling. Vi utvecklar allt ifrån städer och transportsystem till vattenförsörjning och höga hus. Med 67 000 medarbetare i över 40 länder samlar vi experter inom analys och teknik, för att framtidssäkra världen. I Sverige har vi omkring 4 000 medarbetare.

Tillsammans med våra kunder tar vi fram innovativa lösningar för en mänsklig, trygg och välfungerande morgondag. Vi planerar, projekterar, designar och projektleder olika uppdrag inom transport och infrastruktur, fastigheter och byggnader, hållbarhet och miljö, energi och industri samt urban utveckling. Så tar vi ansvar för framtiden.

wsp.com

WSP

WSP Sverige AB

Org. nr:556057-4880

wsp.com

